

Наталія СТЕФАНІШИН

ORCID: 0000-0001-6919-2774

ДОГОВІРНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У СФЕРІ НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

УДК 347.122

Постановка проблеми (актуальність). Події, що мають місце сьогодні, і, здебільшого, несуть об'єктивний характер ставлять перед суспільством та й державою, загалом, низку завдань, що потребують їх нагального вирішення. Одним із таких завдань є покращення якості та ефективності механізму регулювання правових відносин в сфері надання медичних послуг.

Відповідно до статті 49 Конституції України – кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування [1]. Згідно Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» - кожна людина має природне невід'ємне і непорушне право на охорону здоров'я. Суспільство і держава відповідальні перед сучасним і майбутніми поколіннями за рівень здоров'я і збереження генофонду народу України, забезпечують пріоритетність охорони здоров'я в діяльності держави, поліпшення умов праці, навчання, побуту і відпочинку населення, розв'язання екологічних проблем, вдосконалення медичної допомоги і запровадження здорового способу життя.

Основи законодавства України про охорону здоров'я визначають правові, організаційні, економічні та соціальні засади охорони здоров'я в Україні, регулюють суспільні відносини у цій сфері з метою забезпечення гармонійного розвитку фізичних і духовних сил, високої працездатності і довголітнього активного життя громадян, усунення факторів, що шкідливо впливають на їх здоров'я, попередження і зниження захворюваності, інвалідності та смертності, поліпшення спадковості [2].

Указ Президента України «Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини» встановлює, що створення умов для ефективного і доступного медичного обслуговування потребує невідкладного вирішення [3].

В положеннях чинного цивільного законодавства України містяться лише загальні норми стосовно договорів про надання послуг з відсутністю більш детальної правової регламентації надання медичних послуг, і, на жаль, без врахування специфіки медично-правових відносин загалом.

Так, безсумнівно, цивільно-правовий договір є найбільш універсальною правовою конструкцією для врегулювання відносин сторін з надання медичних послуг. Складно заперечити й професору Володимиру Васильовичу Луцю, що цивільно-правовий договір, будучи однією з найдавніших правових конструкцій, розвивається одночасно з розвитком приватного права протягом багатьох віків [4, с.11]. Проте, низка питань пов'язаних з наданням медичних послуг залишаються «відкритими» та потребують більш детального наукового дослідження та розуміння в правозастосуванні. У зв'язку з цим, запропонована тема наукової праці є актуальною та затребуваною сьогодні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Свої наукові праці запропонованій тематиці присвячували В.В. Луць, В.А. Васильєва, Р.А. Майданик, С.Б. Булеца, Н.М. Квіт, М.В. Менджул, І.Я. Сенюта, Н.М. Стефанишин, І.Р. Пташник та інші вчені.

Мета дослідження полягає у ґрунтовному дослідженні правової природи договору про надання медичних послуг та особливостей правових відносин, що виникають з моменту його укладення.

Виклад основного матеріалу. У період реформування галузі охорони здоров'я, що має місце й сьогодні, цивільно-правові відносини у сфері здійснення медичної діяльності між їх учасниками набувають все більшої актуальності з орієнтацією на договірні відносини. Медична діяльність в Україні здійснюється державними, комунальними та приватними медичними закладами охорони здоров'я, куди й звертаються пацієнти з метою отримання медичної допомоги.

У чинному ЦК України відсутнє правове поняття договору про надання медичної допомоги, проте, проаналізувавши положення глави 63 ЦК [5], однозначно, даний договір ми відносимо до групи договорів про надання послуг. У науковій доктрині до-

говори в медичній сфері іменуються по-різному – договір про надання медичних послуг, договір про надання медичної допомоги, договір про медичне (лікарське) обслуговування, лікарський договір, медичний договір [6, с.279]. Проаналізувавши низку наукових праць, робимо висновок, що зміст вище наведених правових конструкцій, по суті, ідентичний, незважаючи на наявність багатоманітності правових понять. Але, з врахуванням імперативних положень глави 63 ЦК України [5] та Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» [2] найбільш точним вбачається найменування такого договору як «цивільно-правовий договір про надання медичних послуг». Такий висновок, в тому числі, можна зробити завдяки й наступному тлумаченню. Сторони, вступаючи у правовідношення по наданню послуг, прагнуть досягнути певного ефекту від послуги. Тому, крім вчинення певної діяльності (операції), виконання договору про надання послуг повинно ще призводити до певного результату. При цьому, отриманий результат не набуває оречевленої форми. Доброякісність надання послуг буде залежати від досягнення запланованого результату. Тому в зобов'язаннях із надання послуг є важливою не тільки діяльність, але й ефект від неї. Наприклад, проведення операції по пересадці створеного органу однозначно переслідують мету лікування та рятування життя хворої особи.

У приватноправовому значенні послуга виступає як об'єкт цивільного права, і завдяки цьому відносини з її надання стають предметом регулювання зобов'язально – правових норм. При аналізі правовідносин власності чітко проявляється і той факт, що послуги, як і речі, проходять процес привласнення. Це є свідченням належності правовідносин із надання послуг до майнових і, відповідно, таких, що становлять предмет цивільно – правового регулювання.

Цивільний кодекс України відносить послуги до числа об'єктів цивільних прав (ст.177 ЦК України) [5], але не містить їх легального визначення. Проте, надаючи послугам такий статус, законодавець уже цим виявляє свою принципову позицію щодо послуг. У Господарському кодексі України послуги названі як окремий самостійний вид економічної діяльності на рівні з виробництвом, торгівлею та виконанням робіт (ст.3 ГК України) [7].

Саме поняття послуги є складною категорією. Варто погодитися з думкою, В.А. Васильєвої, що стаття 901 ЦК України описує послугу, а точніше, предмет договірної зобов'язання з оплатного надання послуг, використовуючи категорію дії та діяльності (зробити послугу значить «здійснити дії», «здійснити діяльність»). З'ясувати суть послуги можна через її характеристику як певного неореченого економічного блага, яке вийшло з поняття речі, що сформувався ще в римському праві, розширилось і стало охоплювати не тільки тілесні предмети, але й інші дії осіб. Послугам характерні наступні особливості, які характеризують їх як особливе правове явище: перетворююча, корисна роль діяльності, що має майнову цінність; досягнення результату неможливо гарантувати; невіддільність процесу надання послуги від послугодавача, а корисного ефекту – від послугоотримувача; безповоротність; неповторність; ексклюзивність; протяжність в часі.

На сьогодні вченими сформульовано декілька різновидів зобов'язань з надання послуг, які включають зобов'язання, що опосередковують: діяльність із задоволення потреби в медичному обслуговуванні (медичні послуги); діяльність із задоволення потреби в навчанні (освітні послуги); діяльність із задоволення естетичних потреб; діяльність із задоволення потреб правового характеру; діяльність із задоволення потреб інформаційного характеру; діяльність із задоволення потреби в посередництві.

Об'єкт зобов'язання із надання послуг носить нематеріальний, неореченований характер [8, с.72].

Отже, з врахуванням вище наведеного у підсумку слід зазначити, що основою виникнення зобов'язань з надання медичних послуг є цивільно-правовий договір про надання медичних послуг.

Договір про надання медичних послуг завжди носить ризиковий характер, оскільки, будь-яке медичне втручання, навіть проста ін'єкція лікарського препарату, завжди пов'язана з ризиком ускладнення (що пояснюється з особливостями окремо взятого організму). Недопустимим у проведенні медичного втручання є тільки ризик невиправданий, коли вірогідність погіршення стану здоров'я пацієнта значно перевищує шанси на успішне завер-

шення втручання. Таким чином, безпека медичної послуги завжди відносна та поєднується з можливістю найрізноманітніших ускладнень.

Кінцевий результат медичної послуги ніколи не може бути гарантований, тому, для її оцінки найчастіше використовують якість надання, а не фактичний результат, своєчасність дій зобов'язаного, їх відповідність конкретній ситуації, навіть поза межами медичної послуги. Тому, зазначений договір ми відносимо до алеаторних договорів.

За своєю правовою природою договір про надання медичних послуг є консенсуальним та вважається укладеним за умови досягнення сторонами згоди з усіх істотних умов договору. Даний договір є двостороннім, оскільки правами та обов'язками наділені обидві сторони договору. За будь-яких умов лікар має право вимагати від пацієнта дотримання обов'язку сприяти лікареві при здійсненні лікувального процесу, дотримуватися режиму лікування та реабілітації. Договір про надання медичних послуг може бути оплатним або ж безоплатним. Перелік безоплатних медичних послуг, які може отримати пацієнт визначається Національною службою здоров'я України на загальнодержавному рівні або ж безоплатну медичну послугу пацієнт може отримати у медичному закладі за відповідною домовленістю на підставі відповідного договору. Оплатний характер - полягає в наданні грошового еквівалента в обмін за надану медичну послугу [9, с.165].

Договір може укладатися на визначений строк або невизначений строк, з чим й пов'язується здійснення прав та виконання обов'язків сторін договору. Договір про надання медичних послуг відноситься до групи споживчих договорів, тому, при визначенні його змісту необхідно враховувати положення Закону України «Про захист прав споживачів» [10].

У літературі містяться й думки вчених про те, що договір про надання медичних послуг є договором приєднання (умови якого встановлені однією із сторін у формулярах або інших стандартних формах, який може бути укладений лише шляхом приєднання другої сторони до запропонованого договору в цілому) і надає право пацієнту приєднатись до наперед визначених умов

такого договору (ч.1 ст.634 ЦК України) [5]. Договір приєднання відрізняється від інших видів договорів способом укладення договору, а не зобов'язаннями, що з нього виникають чи характером діяльності однієї із сторін такого договору. Особі, що звертається сьогодні в будь-який медичний заклад для отримання платних медичних послуг, може надаватися у письмовій формі договір типової форми, яка прийнятна в даному закладі. Фактично з боку пацієнта в договір вносяться дані про особу-пацієнта і про послуги, що надаються. Права і обов'язки сторін мають встановлену форму, до яких зміни не вносяться. Незважаючи на обмеженість прав, наданих законом на участь у розробці договору приєднання, в особи є право бажати розірвання або зміни договору у випадках, передбачених законом.

Медичні послуги включені ЦК України в перелік сфер діяльності підприємця, на які поширюються вимоги ст.633 ЦК [5]. Крім підприємців, які займаються медичною діяльністю, і медичні заклади входять в коло суб'єктів публічного договору, оскільки, безпосередньо надають відповідні послуги. На сьогодні більшість послуг медичного характеру надаються державними медичними установами, на які, виходячи з прямого тлумачення закону, вимоги про публічний договір не поширюються. Складається ситуація, коли пацієнтові, що звернувся за медичною послугою в комерційну медичну організацію, законом гарантоване укладання з ним договору про надання платних медичних послуг, тоді як особі, що звернулася за платними медичними послугами до державної медичної установи, таких гарантій закон не надає. Обов'язковим учасником публічного договору є підприємець, що займається підприємницькою діяльністю. У переліку діяльності, вказаному в ст.633 ЦК [5], виділені поширені види діяльності. Поза сумнівом, дані сфери торкаються інтересів найбільшої частини споживачів. Тому, вбачається, що дія ст.633 ЦК повинна поширюватися і на діяльність підприємницьких і непідприємницьких організацій.

З врахуванням наведеного робимо висновок, що договір про надання медичних послуг можемо відносити до договорів приєднання та публічних договорів.

Договір про надання медичних послуг досить часто може носити характер змішаного договору, який містить у собі як правові ознаки виконання робіт, так і правові ознаки надання послуг. Наприклад, договір про надання стоматологічних послуг, у межах яких виконуються роботи: виготовлення пломб, протезів, і, водночас, надається послуга лікування, відбілювання, імплантація тощо.

Підсумовуючи робимо висновок, що договір про надання медичних послуг є різновидом договору про надання послуг, за правовою природою даний договір є консенсуальним, двостороннім, взаємним, алеаторним, оплатним або ж безоплатним, споживчим, може укладатися на визначений строк або ж без визначення строку, змішаним цивільно-правовим договором. За аналізом правових ознак вказаний договір ми можемо віднести до договорів приєднання та публічних договорів.

Відповідно до ст.628 ЦК України зміст договору становлять умови (пункти), визначені на розсуд сторін і погоджені ними, та умови, які є обов'язковими відповідно до актів цивільного законодавства. Згідно ст.638 ЦК України договір є укладеним, якщо сторони в належній формі досягли згоди з усіх істотних умов договору. Істотними умовами договору є умови про предмет договору, умови, що визначені законом як істотні або є необхідними для договорів даного виду, а також усі ті умови, щодо яких за заявою хоча б однієї із сторін має бути досягнуто згоди [5]. З врахуванням викладеного зміст договору про надання медичних послуг складають умови про предмет даного договору.

В юридичній літературі до поняття «предмет договору» включають різні складові. Усі думки про обсяг поняття «предмет договору» можна поділити умовно на три групи. Перша збігається з позицією законодавця, висловленою в ЦК України (найбільш поширена). Друга позиція зараховує до предмета договору дії, що мають бути вчинені за договором (у загальному випадку таким предметом договору визнають у договорах на виконання робіт). Окремі дослідники зазначають, що предмет договору може бути різним – як майно, так і певні дії або результат фактичних дій. Відповідно до третьої позиції, автори зараховують до предмета

договору як дії, що мають бути вчинені, так і речі, по відношенню до яких вчиняються відповідні дії. При цьому, важко виділити однозначних прибічників тієї чи іншої позиції, тому що часто автори в межах однієї праці висловлюють протилежні думки. Тому, можна погодитися з таким загальним і занадто широким визначенням предмета договору, наведеним С.К. Маєм, як того, з приводу чого сторони вступили у правочин, незалежно від кінцевого результату. Отже, предмет договору зазначає, описує правовий результат, якого прагнуть досягти сторони в майбутньому. Узагальнюючи етимологічне та філософське значення поняття «предмет» і поєднуючи з відношенням цього поняття до цивільно-правового договору, можна зробити попередній висновок, що предмет договору – це таке поняття, яке позначає те, на що спрямовані дії або/та думки сторін договору та є такою умовою, котра узагальнює в цілому правову мету договору [11, с.124-129].

Підсумовуючи вище викладене предметом договору про надання медичних послуг є власне надання таких медичних послуг, перелік яких на сьогодні не встановлено законодавством.

З визначенням предмета договору про надання медичних послуг пов'язано й питання встановлення прав та обов'язків його сторін. Так, відповідно до договору про надання медичних послуг одна сторона – виконавець зобов'язана забезпечити пацієнту надання кваліфікованої медичної послуги вибравши для цього найбільш відповідний метод лікування, зберігаючи лікарську таємницю, у встановлених законом випадках з оплатою медичних послуг, а інша сторона – замовник зобов'язаний слідувати приписам медичної установи і має право вимагати надання інформації про діагноз, методи лікування, можливі наслідки.

Ціна як істотна умова договору про надання медичних послуг характерна для таких договорів, які є оплатними. Такий висновок можемо зробити з врахуванням статей 901, 903 ЦК України [5].

Савченко В.О. вказує, що оплата медичних послуг за договором про надання медичних послуг проводиться замовником у повному обсязі в день надання послуги, якщо інший порядок не передбачений договором [12, с.12-13]. Проте, відсутність у договорах про надання медичних послуг чітко визначеної ціни

надання конкретних послуг не є правопорушенням. Оскільки, ціна відповідного договору може бути визначена, наприклад, й у преїскурантах медичного закладу, а в договорі зазначитися, що преїскурант є невід'ємною частиною останнього. Прикладом такої ситуації, є надання стоматологічних медичних послуг.

Розрахунок за надання медичної послуги пацієнт може здійснювати у прийнятній для нього готівковій чи безготівковій формах. Якщо у пацієнта недостатньо коштів для оплати послуги, тоді відповідний борг слід оформляти розпискою і відобразити це в договорі. У випадках, коли в процесі надання медичної послуги виникли ситуації, що пацієнту необхідна «додаткова» медична послуга з метою збереження охорони життя чи здоров'я пацієнта, тоді таку умову слід теж зазначити в договорі, особливо, це необхідно враховувати при оплатному договорі про надання медичних послуг.

Стосовно строку договору про надання медичних послуг, то необхідно враховувати особливості правової природи медичної послуги як різновиду послуг загалом. Так, відповідно до ч.1 ст.905 ЦК [5], що є загальною правовою нормою стосовно всіх видів договорів про надання послуг, строк договору про надання послуг встановлюється за домовленістю сторін, якщо інше не встановлено законом або іншими нормативно-правовими актами. Закони України «Про захист прав споживачів» [10], «Основи законодавства України про охорону здоров'я» [2] низка інших спеціальних нормативно-правових актів в сфері охорони здоров'я не містять примірних строків надання медичних послуг. І це, абсолютно виправдано, оскільки, погоджуємося з позицією вчених, поняття договірної строку надання послуги в медицині переважно визначається не договором, а іншими факторами, які виникають не раніше моменту звернення пацієнта за медичною допомогою. Строк надання послуги в медицині залежить від багатьох факторів, що нерідко непередбачувані і знаходяться поза контролем сторін договору: загального стану людини, наявності альтернативних технологій лікування, періоду реабілітації, наявності різних медикаментів, індивідуальної реакції організму людини на медичне втручання тощо [9, с.170].

При укладенні договорів про надання медичних послуг на практиці досить часто вживають поняття «орієнтовний строк», проте, в чинному цивільному законодавстві немає такого строку, тому юристи рекомендують у договорах про надання медичних послуг визначати початок строку надання послуги вказівкою на подію, яка обов'язково настане (ч.1 ст.251 ЦК) – моментом звернення пацієнта до медичного закладу. В майбутньому, подальші строки надання медичних послуг можна визначати орієнтовно, інформувати споживача про них, а також про необхідність їх продовження, обґрунтовуючи таке рішення. Така ситуація відповідатиме й положенням статті 15 Закону України «Про захист прав споживачів» [10] в частині інформування споживачів про властивості послуг, які надаються.

З аналізу змісту окремих судових рішень вбачається, що строк договору про надання медичних послуг слід визначати істотною умовою такого договору. Так, у рішенні Шевченківського районного суду м. Києва від 07.02.2008 року зазначено, що через несвоєчасне надання швидкої медичної допомоги сталася смерть батька позивача. Як наслідок, позивачу завдано моральну шкоду, яка полягала у глибоких та довготривалих душевних стражданнях. Позов про відшкодування моральної шкоди було задоволено частково. Після подання апеляційної скарги розмір моральної шкоди було зменшено. В рішенні Бориславського міського суду Львівської області від 05.06.2014 року було встановлено, що не надана своєчасна кваліфікована медична і лікарська допомога призвела до смерті потерпілого [13].

З врахуванням вище наведеного, ми вважаємо, що строк договору про надання медичних послуг як істотна умова даного договору може визначатися лише тоді, коли на цьому вказують сторони договору про надання медичних послуг у самому договорі.

В науковій доктрині ведуться дискусії з приводу якості наданої медичної послуги та визначення останньої істотною умовою договору про надання медичних послуг, оскільки, немає чіткого розуміння «якість наданої медичної послуги» й в законодавстві.

Відповідно до ч.4 ст.180 Господарського кодексу України вимоги до якості послуги повинні визначатися в договорі. За від-

сутності умов про якість послуги в договорі, послуга повинна відповідати вимогам, які ставляться звичайно [7]. Щодо якості медичних послуг, то порядок контролю якості медичної допомоги, затверджений наказом МОЗ України від 28 вересня 2012 року №752 (п.3) - якість медичної допомоги - надання медичної допомоги та проведення інших заходів щодо організації надання закладами охорони здоров'я медичної допомоги відповідно до стандартів у сфері охорони здоров'я. Оцінка якості медичної допомоги - визначення відповідності наданої медичної допомоги встановленим стандартам у сфері охорони здоров'я [14]. Проте, такий підхід законодавця є недостатньо чітким та зрозумілим з огляду практичного застосування. Тому, вважаємо, що на законодавчому рівні необхідно чітко сформулювати правове поняття – «якість медичної послуги» з окресленням чітких загальних та спеціальних критеріїв медичної послуги, загалом, та кожного виду медичної послуги, зокрема. Окрім того, якість надання медичної послуги тісно пов'язана з відповідним результатом, що отримує пацієнт, а результат може бути позитивним або ж й негативним, що, теж залежить від конкретних обставин як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру.

З огляду на вище зазначене, питання щодо якості медичної послуги як істотної умови договору про надання медичної послуги залишається не вирішеним, що, в принципі, може й складати предмет самостійного наукового дослідження.

Висновок. За результатами обраної та досліджуваної нами теми можемо зробити наступні висновки:

- найбільш вдалою правовою конструкцією, що охоплює відносини з надання медичних послуг є конструкція цивільно-правового договору, що іменується як договір про надання медичних послуг;

- за правовою природою договір про надання медичних послуг відноситься до різновидів договорів про надання послуг, є консенсуальним, двостороннім, взаємним, алеаторним, оплатним або ж безоплатним, споживчим, може укладатися на визначений строк або ж без визначення строку, змішаним цивільно-правовим договором. За аналізом правових ознак вказаний договір ми можемо віднести до договорів приєднання та публічних договорів;

• істотною умовою договору про надання медичних послуг є предмет договору. Предметом договору про надання медичних послуг є власне надання таких медичних послуг, перелік яких на сьогодні не встановлено законодавством. Ціна договору, строк договору та якість медичної послуги визначатимуться як істотні умови такого договору у разі вказівки на них сторонами відповідного договору;

• під поняттям «договір про надання медичних послуг» пропонуємо розуміти договір за яким одна сторона – виконавець (медичний заклад охорони здоров'я або лікар приватної практики) зобов'язується надати медичні послуги замовнику (пацієнту), а замовник має прийняти відповідні медичні послуги відповідно до умов договору, закону і медичних стандартів.

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. Режим доступу: URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
3. Про Національну стратегію у сфері прав людини: Указ Президента України від 24.03.2021 р. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/119/2021>
4. Луць В.В. Системоутворююча роль категорії «договір» у приватному праві України. Приватне право і підприємництво. 2018. Вип.18. С.10-14.
5. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. Режим доступу: URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
6. Стефанишин Н.М. Договори у сфері надання медичних послуг із застосуванням допоміжних репродуктивних технологій. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України: збірник наукових статей. Випуск 61. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2023. С.278–285.
7. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. Режим доступу: URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
8. Васильєва В.А. Цивільно – правове регулювання діяльності з надання посередницьких послуг: монографія / Валентина Антонівна Васильєва. Івано-Франківськ, ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2006. 346с.

9. *Медичне право: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С.Б. Булеци; д-ра юрид. наук, доц. М.В. Менджул. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2021. 720с.*
10. *Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 р. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>*
11. *Стрижак І.В. Проблема визначення поняття «предмет договору». Вісник Академії митної служби України. Сер.: Право. 2010. №2. С.124-129.*
12. *Савченко В.О. Медичні послуги як об'єкт цивільних правовідносин: автореф. дис. ...канд. юрид. наук. К., 2014. С.12-13.*
13. *Рішення Шевченківського районного суду міста Києва від 07.02.2008 року; Рішення Бориславського міського суду Львівської області від 05.06.2014 року. Режим доступу: URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>*
14. *Про порядок контролю якості медичної допомоги: Наказ МОЗ України від 28.09.2012 р. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1996-12#Text>*

Stefanyshyn N.M. Conceptual regulation of relations in the field of providing medical services.

The article analyzes the legislative regulation of contractual relations in the field of providing medical services. It is emphasized that the most successful legal structure outlining relations in the field of medical services is the construction of a civil law contract, namely, a contract on the provision of medical services. By analyzing a number of general and special regulatory legal acts, the legal nature of the contract on the provision of medical services was determined, and it was concluded that the legal nature of this contract is not only theoretical, but also practical and has a significant impact on the proper execution of the latter. It is justified that the essential condition of the contract on the provision of medical services is the subject of the contract. The subject of the contract on the provision of medical services is the actual provision of such medical services, the list of which is currently not established by legislation. The price of the contract, the term of the contract and the quality of the medical service will be determined as essential terms of such a contract in the event that they are indicated by the parties to the relevant contract. According to the results of the research, the author's concept of «a contract for the provision of medical services» is proposed - a contract under which one party - the executor (a medical institution of health care or a doctor in private practice) undertakes to provide medical services to the customer (patient), and the customer must accept the appropriate medical services in accordance with the terms of the contract, the law and medical standards. The results of the research can be used in further scientific articles, in the educational process, as well as by the subjects of the legislative initiative.

Keywords: contract for the provision of services, medical service, contract for the provision of medical services, civil-law relations, patient, health care institution, medical activity.

Стефанишин Н.М. Договірне регулювання відносин у сфері надання медичних послуг.

У статті проаналізовано законодавче регулювання договірних відносин у сфері надання медичних послуг. Наголошено, що найбільш вдалою правовою конструкцією, що окреслює відносини в сфері надання медичних послуг є конструкція цивільно-правового договору, а саме, договору про надання медичних послуг. Шляхом аналізу низки загальних та спеціальних нормативно-правових актів визначено правову природу договору про надання медичних послуг, а також, зроблено висновок, що правова природа даного договору носить не лише теоретичне, але, й практичне значення і вагомо впливає на належне виконання останнього. Обґрунтовано, що істотною умовою договору про надання медичних послуг є предмет договору. Предметом договору про надання медичних послуг є власне надання таких медичних послуг, перелік яких на сьогодні не встановлено законодавством. Ціна договору, строк договору та якість медичної послуги визначатимуться як істотні умови такого договору у разі вказівки на них сторонами відповідного договору. За результатами проведеного дослідження запропоновано авторське поняття «договору про надання медичних послуг» - договір за яким одна сторона – виконавець (медичний заклад охорони здоров'я або лікар приватної практики) зобов'язується надати медичні послуги замовнику (пацієнту), а замовник має прийняти відповідні медичні послуги відповідно до умов договору, закону і медичних стандартів. Результати дослідження можуть бути використані в подальших наукових статтях, в навчальному процесі, а також суб'єктами законодавчої ініціативи.

Ключові слова: договір про надання послуг, медична послуга, договір про надання медичних послуг, цивільно-правові відносини, пацієнт, заклад охорони здоров'я, медична діяльність.